

**USAGLAŠAVANJE PRAVNE REGULATIVE SA
PRAVNIM TEKOVINAMA EVROPSKE UNIJE**

Priredio: redovni profesor dr Milorad Bejatović

**HARMONISATION OF STATE LEGISLATION WITH
EU LEGAL ACQUISITIONS**

Edited by: full professor Milorad Bejatovic, Ph.D.

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy Novi Sad

Novi Sad 2018.

Zbornik referata sa međunarodnog naučnog skupa održanog
od 20. – 22. septembra 2018. godine u Novom Sadu,
u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu.

Izdavač:

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu,
Geri Karolja br. 1, telefon: 021 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Recenzenti:

Prof. dr Milorad Bejatović	Doc. dr Predrag Mirković
Prof. dr Mirko Kulić	Doc. dr Darko Golić
Prof. dr Zoran Pavlović	Doc. dr Sanja Škorić
Prof. dr Nenad Avramović	Doc. dr Nenad Bingulac
Prof. dr Miloš Marković	Doc. dr Marijana Mladenov
Prof. dr Jelena Matijašević-Obradović	Akademik prof. dr Branko Vučković

Za izdavača:

Prof. dr Marko Carić

Urednik:

Prof. dr Milorad Bejatović

Štampa:

Štamparija FELJTON, Novi Sad

Tiraž: 75

ISBN

978-86-6019-083-5

Programski odbor:

Prof. dr MARKO CARIĆ | Dekan Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
- Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
Prof. dr MILORAD BEJATOVIĆ | Redovni profesor Pravnog fakulteta za privredu i
pravosuđe - Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
Akademik prof. dr MIODRAG N. SIMOVIĆ | Sudija Ustavnog suda Bosne i
Hercegovine | Republika Bosna i Hercegovina
Prof. dr BORČE DAVITKOVSKI | Pravni fakultet „Justinijan Prvi“ - Univerzitet
„Sv. Kiril i Metodij“ u Skoplju | Republika Makedonija
Akademik prof. dr KOSTADIN PUŠARA | Redovni profesor – emeritus i specijalni
savetnik na Univerzitetu Ujedinjenih nacija za mir i razvoj u Beogradu |
Republika Srbija
Prof. dr BORA ČEJOVIĆ | Profesor Univerziteta u penziji |
Predsednik krivičara Srbije | Republika Srbija
Akademik prof. dr BRANKO VUČKOVIĆ | Predsednik Osnovnog suda u Kotoru |
Predsjednik Udruženja za krivično pravo i kriminalnu politiku Crne Gore |
Republika Crna Gora
Prof. dr ZORICA DRLJAČA | Advokat u Banja Luci, vanredni profesor na
Univerzitetu „Apeiron“ u Banja Luci, Univerzitetu za poslovne studije u Banja
Luci i Pravnom fakultetu Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment u
Lukavici | Univerzitet “Apeiron” u Banja Luci | Bosna i Hercegovina

Organizacioni odbor:

Prof. dr Milorad Bejatović
Prof. dr Miloš Marković
Doc. dr Predrag Mirković
Doc. dr Darko Golić
Doc. dr Sanja Škorić
Prof. dr Nenad Avramović
Akademik prof. dr Vesna Vučković
Akademik prof. dr Kostadin Pušara
Prof. dr Mile Matijević
Doc. dr Marijana Mladenov

Sekretar:

Tanja Praštalo, msr. pravnik

Proceedings of the International Scientific Conference
held from September 20 – 22, 2018 in Novi Sad,
organized by the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad

Publisher:

Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad,
Geri Karolja No.1, telephone: 021 / 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Reviewers:

Milorad Bejatovic, PhD
Mirko Kulic, PhD
Zoran Pavlovic, PhD
Nenad Avramovic, PhD
Milos Markovic, PhD
Jelena Matijasevic-Obradovic, PhD
Predrag Mirkovic, PhD
Darko Golic, PhD
Sanja Skoric, PhD
Nenad Bingulac, PhD
Marijana Mladenov, PhD
Branko Vuckovic, PhD academician

For the Publisher:

Marko Caric, PhD - Dean

Editor-in-Chief:

Milorad Bejatovic, PhD

Print:

Print shop FELJTON, Novi Sad

Circulation: 75

ISBN
978-86-6019-083-5

Program Committee:

MARKO CARIC, PhD | Dean of the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
- University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

MILORAD BEJATOVIC, PhD | Full Professor at the Faculty of Law for
Commerce and Judiciary - University Business Academy in Novi Sad |
Republic of Serbia

MIODRAG N. SIMOVIC, academician | Judge of the Constitutional Court of
Bosnia and Herzegovina | Bosnia and Herzegovina

BORCE DAVITKOVSKI, PhD | Faculty of Law „Iustinianus Primus“ - Ss. Cyril
and Methodius University in Skopje | Republic of Macedonia

KOSTADIN PUSARA, academician | Full Professor - Emeritus and Special
Advisor at the European Center for Peace and Development - University for Peace
established by the United Nations, Belgrade | Republic of Serbia

BORA CEJOVIC, PhD | Professor of University in Pensions |
President of the Serbian Association for Criminal Law | Republic of Serbia

BRANKO VUCKOVIC, academician | President of the Basic Court in Kotor |
President of the Association for Criminal Law and Criminal Policy of Montenegro |
Republic of Montenegro

ZORICA DRLJACA, PhD | Lawyer in Banja Luka, Associate Professor at
University Apeiron in Banja Luka, University of Business Studies in Banja Luka
and University of Business Engineering and Management in Lukavica |
“Apeiron” University in Banja Luka | Bosnia and Herzegovina

Organizing Committee:

Milorad Bejatovic, PhD

Milos Markovic, PhD

Predrag Mirkovic, PhD

Darko Golic, PhD

Sanja Skoric, PhD

Nenad Avramovic, PhD

Vesna Vuckovic, PhD academician

Kostadin Pusara, PhD academician

Mile Matijevic, PhD

Marijana Mladenov, PhD

Conference Secretary:

Tanja Prastalo, LL.M

Doc. dr Nenad Bingulac,
Docent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu
E-mail: nbingulac@pravni-fakultet.info

Prof. dr Mile Matijević,
Redovni profesor na Fakultetu pravnih nauka,
Univerziteta za poslovne studije u Banjoj Luci, Bosna i Hercegovina
E-mail: matijevicdrmile@gmail.com

IZVRŠENJE PREKRŠAJNIH SANKCIJA PREMA MALOLETNICIMA

Apstrakt:

Razmatranje pitanja maloletničke delikvencije najčešće zahteva dodatna znanja koja se odnose na kriminološka i sociološka pitanja. Maloletnička delikvencija je specifična i potrebno ju je zasebno razmatrati u odnosu na delikvenciju punoletnih članova društva iako postoje mnoge zajedničke karakteristike. Cilj ovog rada je da se ukaže na veoma značajnu problematiku, a zbog svoje specifičnosti postojala je nužnost predviđanja posebnih prekršajnih sankcija koje se mogu izreći samo maloletnicima. U ovom istaživanju razmotriće se materijalno pravne odredbe Zakona o prekršajima koje se odnose na odgovornost maloletnika za prekršaj i odgovornost roditelja, usvojitelja, staratelja ili hranitelja deteta i maloletnika. Zatim, posebna pažnja će se ukazati sagledavanju i kraćoj analizi prekršajnih sankcije prema maloletnicima, dok će se u završnom delu rada razmotriti najznačajniji empirijski pokazatelji koji se zasnivaju na pojedinim razmatranjima sudske prakse i statističkim podacima. Pored iznetog, ukazaće se i na određene pokazatelje ove problematike koji se odnose na regionalna iskustva, dok će se u kraćim crtama razmotriti i pitanje recidivizma.

Ključne reči: prekršajna odgovornost, prekršajne sankcije prema maloletnicima, regionalna iskustva.

UVODNA RAZMATRANJA

Maloletnička delikvencija predstavlja pitanje od posebnog značaja ne samo u pravnom – zakonodavnom smislu, već i kao negativna društvena pojava koja ima tendenciju većeg stepena ugrožavanja društva.

S obzirom da maloletnici predstavljaju posebnu grupu društva, koji će nesporno postati nosioci društvenih vrednosti, neophodno je na vreme uticati na njihovo društveno odgovorno usmeravanje.

Nužno je kod maloletnika uspostaviti visoke kulturološke modalitete ponašanja koji će vremenom predstavljati moralno, odnosno, društveno prihvatljivo ponašanje koje ne proizilazi iz represivnih zakonodavnih mera usled njihovog kršenja.

Posledice neuspeha pomenutog manifestuju se dvojako, odnosno posledice se mogu posmatrati kroz individualne i društvene prizme. Iako se nije moguće upustiti u ovo razmatranje usled potrebe konciznosti istraživanja, potrebno je ukazati da se individualne posledice mogu sagledati kroz društvenu reakciju na određeno protivpravno delovanje u skladu za zakonom, dok u društvenom smislu mogu se posmatrati kroz oblik ugrožavanja društva u većem ili manjem stepenu.

Usklađivanje društvenih odnosa u zakonodavnom smislu sa ciljem da se postigne, obezbedi i zaštititi društveno moralno i prihvatljivo ponašanje, a samim tim da se ograniči „društveno neprihvativo stanje čoveka“ je imperativ svake države jer se na taj način osnažava budući razvoj društva i države, a posebno očuvanje proklamovanih vrednosti.¹

Postizanje iznetog sprovodi se kroz institut *ius puniendi*, koji prema ideji škole prirodnog prava, predstavlja pravo na kažnjavanje, a što proizilazi iz uspostavljanja političke moći. Sasvim je razumno da prirodni zakoni ne određuju ko će izvršavati kaznu, ali postojao je stav iz kojeg proizilazi da kaznu mogu izvršiti svi oni koji nemaju moralne nedostatke, a značajno je naznačiti da pritome se oni neće degradirati u društvu. U teoriji prava može se prepoznati jasna misao koja proklamuje da primena sile ili prinude, u smislu kazne, ne treba da bude osnova uspostavljanja ili održavanja međuljudskog odnosa u društvu koje je zasnovano na razumu.²

Država upravo kroz sistem predviđanja sankcija (krivičnih, prekršajnih), a na osnovu predviđenih prekršaja koji imaju za cilj da ograniče protivpravno ponašane sebe postavlja u položaj zaštitivača najznačajnijih dobara i vrednosti društva, pa na taj način ona je titular prava kažnjavanja.³

Nesporna je nužnost pravičnog suđenja, a ono zavisi od niza načela počev od nezavisnosti suda, jednakost stranaka u postupku, pretpostavke nevinosti, prava na odbranu... ali i pravo na žalbu nakon donesene sudske odluke. Jasno je da iz

1 Bingulac, N. (2017). Uloga i značaj prekršajnog apelacionog suda za dvostepenost postupka i pregledanje i praćenje rada prekršajnih sudova, Zbornik radova sa XIV međunarodnog naučnog skupa „Pravnički dani - prof. dr Slavko Carić“ pod nazivom „Nezavisnost pravosuđa“, održanog u Novom Sadu 21-23. septembra 2017. godine, u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu, str. 146.

2 Springborg, P. (2007). *The Cambridge Companion to Hobbes's Leviathan*, Cambridge University press, str. 230.

3 Ganić, S. i Đorđević, E. (2013). Princip univerzalnog važenja krivičnog zakonodavstva i pitanje državnog suvereniteta, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu, 1/2013, Pravni fakultet u Novom Sadu, str. 246.

prethodnog nužno proizilazi da se bez pravičnog suđenja ne može izreći pravična kazna.⁴ Postoji dodatna specifičnost prekršajnog (i krivičnog) postupka prema maloletnicima jer se radi o licima koja su još uvek u psihičkom razvoju, a o čemu će biti više reči u nastavku ovog istraživanja.

Period do punoletstva se može na različite načine razmatrati. U zakonodavnom smislu ovaj period razvoja čoveka posmatra se kroz nedovoljni stepen shvatanja značaja posledice koja je proistekla iz određene radnje, odnosno postojanja uzročnosti. Stepen shvatanja, odnosno svest izvršioca prekršaja uzima se u obzir tokom prekršajnog postupka i nakon perioda maloletstva, s tim da se percipira da je postignut potpun razvoj svesti.

Punoletstvo po domaćem zakonodavstvu se postiže navršavanjem osamnaest godina života. U anglosaksonskom pravu punoletstvo se stiče sa navršenom dvadesetijednom godinom života, u švajcarskom zakonodavstvu punoletstvo se stiče sa navršenih dvadeset godina, dok u ruskom zakonodavstvu se punoletstvo stiče sa navršenih osamnaest godina života.⁵

Zakonodavac je u Zakonu o prekršajima predvideo dodatne starosne kategorije u okviru maloletstva, pa tako do nenavršenih četrnaest godina života radi se o detetu, maloletnik koji je navršio četrnaest godina, a nije navršio šesnaest godina života smatra se za mlađeg maloletnika, dok se za starijeg maloletnika smatra maloletnik koji je navršio šesnaest godina, a nije navršio osamnaest godina života.

POJEDINI UZROCI DELIKVENTNOG PONAŠANJA MALOLETNIKA

Razmatranje pitanja maloletničke delikvencije najčešće zahteva dodatna znanja koja se odnose na kriminološka i sociološka pitanja. Da bi se na delikventno ponašanje moglo uticati potrebno je utvrditi koji su uzroci takvog ponašanja i da li postoje određene okolnosti iz kojih takvo ponašanje proizilazi kod maloletnika. Uzroci delikventnog ponašanja variraju od posebnih ka opštim, ali i čestom njihovom povezanošću. Nastajanjem sve složenijih društvenih odnosa, imalo je za posledicu određene promene kod oblika ponašanja koji se smatraju za društveno neprihvatljivo ponašanje.

Maloletnička delikvencija je specifična i potrebno ju je zasebno razmatrati u odnosu na delikvenciju punoletnih članova društva, što ne znači da po svojim pojavnim oblicima, zakonodavnom inkriminisanju i sl. nisu isti usled postojanja zajedničkih karakteristika.

4 Dubber, M. and Hörnle, T. (2014). The Oxford handbook of criminal law, Oxford University press, str. 186.

5 Više o tome: Milić, Lj. (2010), Položaj maloletnika u prekršajnom postupku, Zbornik sudske prakse Prekršajnih sudova u Republici Srbiji, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 165.

Razmatranja delikventnog ponašanja maloletnika odnose se na povezanost lica sa svojom društvenom okolinom iz koje najčešće dolaze uzroci. Kod maloletnika posebna se pažnja mora posvetiti društvenim uslovima i uzrocima koji utiču na njih jer se radi o adolescentnom periodu. Pojedini autori naznačavaju da tokom ovog perioda kada postoje negativni faktori, za posledicu se može očekivati prestupničko ponašanje.⁶

Mnoga istraživanja ukazuju da najveći broj delinkvenata potiče iz disfunkcionalnih porodica. Disfunkcionalnost se ne mora samo ogledati u međusobnim odnosima već i u roditeljskim stavovima prema određenom ponašanju maloletnika koji mogu biti refleksija njihovog društveno neprihvatljivog ponašanja. Jasno je da opozitni oblik porodice stvara predušlove „zdravog odrastanja“, sigurnost koja je neophodna za osamostaljivanje i građenje kvalitetnih društvenih odnosa. Ista istraživanja ukazuju da kvalitetni porodični odnosi imaju pozitivne efekte za razvoj ličnosti maloletnika. Usled emocionalnog zanemarivanja, nedoslednosti prilikom vaspitanja i drugih sličnih faktora mogu se primetiti pojedini oblici socijalne neprilagođenosti tj. emocionalna nestabilnost, nedostatak istrajnosti prilikom izvršavanja obaveza, agresivnost, izostajanje iz škole... i drugi oblici koji ukazuju na mogućnost pojave devijantnog ponašanja.⁷

Psiholozi koji su se bavili maloletničkom delikvencijom ne spore veoma značajan uticaj porodice, ali ne umanjuju uticaj činjenice da su i društvo i država odgovorni za razvoj i porast maloletničke delikvencije jer delikventi potiču iz siromašnih i iz bogatih porodica, iz nefunkcionalnih, ali i iz funkcionalnih porodica. Savremeno odrastanje karakteriše uticaj medija, tj. višesatno gledanje televizijskih programa, a pojedini scene ostaju u podsvesti maloletnika. Iako mediji predstavljaju sekundarni činilac u razvoju delikventnog ponašanja kod maloletnika nikako se ne može njihov uticaj zanemariti iako mediji imaju etičku i moralnu odgovornost.⁸

Mnoge studije su dokazale da maloletnici koji žive u sredinama sa izraženom stopom kriminaliteta lakše potpadaju pod negativne uticaje „nasilnih filmova“ za razliku od onih iz sredine sa manjom stopom kriminaliteta, što ukazuje i veliki uticaj sredine, ali i masovne kulture.⁹

U prilog do sada iznetom, potrebno je ukazati da na osnovu statističkih podataka u svetu broj maloletnika koji bude procesuiran kroz pravosudni sistem je relativno mali, u odnosu na ukupan broj prekršaja koji izvrše maloletnici, što ima uticaja na sagledavanje oblika i uzroke delikventnog ponašanja.¹⁰

6 Milić, Lj. (2013), Materijalno-pravne odredbe o maloletnicima u novom zakonu o prekršajima, Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 7.

7 *Ibid.*

8 Risteovski, J. (2013), Uticaj medija na maloletničku delikvenciju u Srbiji, preuzeto sa [www.stetoskop.info/ Uticaj-medija-na-maloletnicku-delikvenciju-u-Srbiji-4663-c4-content.htm](http://www.stetoskop.info/Uticaj-medija-na-maloletnicku-delikvenciju-u-Srbiji-4663-c4-content.htm), 08.04.2018.

9 *Ibid.*

10 Cox, S, Allen, J, Hanser, R. (2017) *Juvenile justice*, Sage Publications, pp.50-60.

**MATERIJALNO PRAVNE ODREDBE KOJE SE ODNOSE
NA ODGOVORNOST MALOLETNIKA ZA PREKRŠAJ I ODGOVORNOST
RODITELJA, USVOJITELJA, STARATELJA ILI HRANITELJA DETETA
I MALOLETNIKA U ZAKONU O PREKRŠAJIMA**

Odredbe koje se odnose na maloletnike u Zakonu o prekršajima¹¹ grupisane u glavi VI Zakona, odnosno predviđaju se članovima od 71 do 83.

Prema detetu, odnosno prema maloletniku koji u vreme kada je učinio prekršaj nije navršio četrnaest godina ne može se voditi prekršajni postupak. Prema maloletnicima koji su starosti od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina primenjuju se odredbe koje je zakonodavac predvideo u glavi VI u slučajevima kada su izvršili prekršaj. Ostale odredbe koje se predviđaju u Zakonu o prekršajima se mogu primenjivati samo ako nisu u suprotnosti sa pomenutim odredbama.

Zakonodavac je predvideo da kada je dete učinilo prekršaj zbog propuštanja dužnog nadzora roditelja, usvojitelja, staratelja, odnosno hranitelja, a da su pomenuta lica bila u mogućnosti da takav nadzor vrše, roditelji, usvojitelj, staratelj odnosno hranitelj deteta kazniće se za prekršaj kao da su ga sami učinili.

Takođe se predviđa da za prekršaj koji je učinio maloletnik može odgovarati i roditelji, usvojitelj, staratelj, odnosno hranitelj maloletnika starog od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina ako je učinjeni prekršaj posledica propuštanja dužnog nadzora nad maloletnikom, a bili su u mogućnosti da takav nadzor vrše.

Osim roditelja, usvojitelja, staratelja ili hranitelja, zakonom se može propisati da će za prekršaj maloletnika odgovarati i druga lica za koja je propisana obaveza vršenja nadzora nad maloletnikom koji je učinio prekršaj.

Termin „dete” u smislu maloletnika koji nije navršio četrnaest godina, koristi se da bi se označila kategorija lica koji ne predstavljaju aktivne subjekte prekršajnog prava, jer se prema njima isključuje primena odredaba Zakona o prekršajima.¹²

Potrebno je istaknuti da u prethodno iznetim odredbama zakonodavac zasniva odgovornost koja nije lična, tj. kada se radi o prekršaju koje je izvršilo dete, ili u posebnim slučajevima koje smo naveli kada je prekršaj izvršen od maloletnika koje je navršilo četrnaest, a nije navršilo osamnaest godina života, roditelji, usvojitelj, staratelj, odnosno hranitelj odgovaraće za prekršaj kao da su ga lično izvršili.¹³

11 Zakon o prekršajima, Sl. glasnik RS, br. 65/2013, 13/2016 i 98/2016 - odluka US

12 Jovašević, D. (2010), Evropski standardi i neformalne mere u maloletničkom krivičnom pravu, Evropsko zakonodavstvo, br. 33-34., str.24.

13 Više o tome: Jović, M. (2015), Prekršajna odgovornost, Pravne teme, godina 3, broj 6, str. 158.

U prilog pomenutom može se navesti član 318. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima¹⁴, u kojem se predviđa da ako dete učini prekršaj propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima, kazniće se novčanom kaznom propisanom za učinjeni prekršaj roditelj, usvojilac, odnosno staralac deteta, kao da je sam učinio prekršaj, ukoliko je prekršaj učinjen zbog propuštanja dužnog nadzora. Ukoliko je za određeni prekršaj predviđeno izricanje zaštitne mere odnosno kaznenih poena, roditelju, usvojiocu, odnosno staraocu neće se izreći. Za prekršaj predviđen koji učini lice koje je navršilo 14 godina, a nije punoletno kazniće se i njegov roditelj, usvojilac, odnosno staralac ukoliko je učinjeni prekršaj posledica propuštanja dužnog nadzora nad maloletnikom, kada su bili u mogućnosti da takav nadzor vrše. Ukoliko je za određeni prekršaj predviđeno izricanje zaštitne mere, odnosno kaznenih poena, roditelju, usvojiocu, odnosno staraocu neće se izreći.

PREKRŠAJNE SANKCIJE PREMA MALOLETNICIMA

Samo sud može maloletniku izreći vaspitnu meru, novčanu kaznu, kaznene poene, kaznu maloletničkog zatvora i zaštitnu meru.

Zakonodavac je predvideo da se mlađem maloletniku¹⁵ mogu izreći samo vaspitne mere, dok se starijem maloletniku¹⁶ mogu izreći vaspitna mera, kazneni poeni ili kazna. Zaštitna mera se takođe može izreći maloletniku uz vaspitnu meru ili kaznu ako je to neophodno zbog vrste prekršaja.

Vaspitne mere predviđaju se članom 74, a mogu izreći:

- 1) mere upozorenja i usmeravanja: ukor i posebne obaveze;
- 2) mere pojačanog nadzora.

Predviđa se da se mere upozorenja i usmeravanja izriču kada je potrebno uticati na ličnost maloletnika i njegovo ponašanje, a da su one dovoljne da se postigne svrha ovih mera.

Mere pojačanog nadzora izriču se kada za vaspitavanje i razvoj maloletnika treba preduzeti trajnije vaspitne mere uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć.

Ukor kao mera upozorenja izriče se maloletniku kada nije potrebno preduzeti trajnije vaspitne mere. Zakonodavac predviđa da se ukor izriče kada se na osnovu odnosa maloletnika prema učinjenom prekršaju i njegove spremnosti da

14 Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima, Sl. glasnik RS, br. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - odluka US, 55/2014, 96/2015 - dr. zakon, 9/2016 - odluka US, 24/2018, 41/2018 i 41/2018 - dr. zakon

15 Maloletnik koji je u vreme izvršenja prekršaja navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina

16 Maloletnik koji je u vreme izvršenja prekršaja navršio šesnaest godina, a nije navršio osamnaest godina

ubuduće ne čini prekršaje može zaključiti da će izrečenom vaspitnom merom biti postignuta svrha ove mere.

Pored iznetog, predviđa se da se prilikom izricanja ukora maloletniku mora ukazati na društvenu neprihvatljivost njegovog postupka i ukoliko ponovo učini prekršaj, da postoji mogućnost izricanja i druge vaspitne mere.

Kada sud oceni da će se odgovarajućim zahtevima i primenom određenih zabrana bolje uticati na maloletnika i njegovo ponašanje, može se odrediti jedna ili više posebnih obaveza. Zakonodavac predviđa sedam posebnih obaveza i to:

- 1) da se izvini oštećenom;
- 2) da u okviru svojih mogućnosti, popravi ili nadoknadi štetu koju je prouzrokovao;
- 3) da ne posećuje određena mesta i izbegava društvo određenih lica koja na njega negativno utiču;
- 4) da se podvrgne odvikavanju i lečenju od zavisnosti od alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci;
- 5) da se radi učenja ili provere znanja saobraćajnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača;
- 6) da se, bez naknade, uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove ekološkog, socijalnog ili lokalnog značaja;
- 7) da se uključi u rad sportskih i drugih sekcija u školi uz pedagoški nadzor nastavnika.

Sve obaveze, osim naravno obaveze izvinjenja oštećenom, ne mogu trajati duže od šest meseci i ne smeju ometati školovanje ili zaposlenje maloletnika.

Kada je reč o posebnoj obavezi da popravi ili nadoknadi štetu koju je prouzrokovao maloletnik, na sudu je da odredi visinu, oblike i način popravljanja štete, pri čemu lični rad maloletnika na popravljanju štete može trajati najviše do 20 časova u periodu od mesec dana i mora biti tako raspoređen da ne smeta redovnom školovanju ili zaposlenju.

U slučajevima neispunjenja određenih obaveza koje su izrečene maloletniku, sud ih može zameniti drugom obavezom ili vaspitnom merom.

Izvršenje posebnih obaveza sprovodi se uz nadzor organa nadležnog za poslove starateljstva koji o izvršavanju obaveza obaveštava sud.

Mere pojačanog nadzora izriču se ako je potrebno da se prema maloletniku izvrši trajnija mera vaspitanja.

Pojačan nadzor može se sprovoditi od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja kada su propustili da vrše potrebnu brigu i nadzor nad maloletnikom, a u

mogućnosti su da ovakav nadzor vrše i to se od njih s osnovom može očekivati. Ako roditelji, usvojitelj ili staratelj ne mogu da vrše pojačani nadzor nad maloletnikom, onda će se maloletniku izreći pojačan nadzor organa starateljstva.

Zakonodavac je predvideo da mere pojačanog nadzora mogu da traju najmanje tri meseca, a najduže jednu godinu.

IZRICANJE I IZVRŠENJE PREKŠAJNIH SANKCIJA PREMA MALOLETNICIMA

Prilikom izricanja vaspitnih mera, članom 78. Zakona o prekršajima, predviđa se da se mora uzeti u obzir starost maloletnika, stepen njegovog duševnog razvoja, psihičke karakteristike i motivi zbog kojih je učinio prekršaj. Zatim uzima se još u obzir i dotadašnje vaspitanje, okolina i uslovi pod kojima je živio, težina prekršaja i da li mu je već pre bila izrečena vaspitna mera, naravno uzimaju se u obzir i sve ostale okolnosti koje utiču na izbor vaspitne mere kojom će se najbolje postići svrha vaspitanja.

Da bi se moglo utvrditi pomenute okolnosti sud saslušava roditelje i usvojitelja maloletnika, njegovog staratelja i druga lica koja mogu pružiti potrebne podatke.

Zakonodavac je predvideo da postoji mogućnost obustave izvršenja vaspitne mere ili njena izmena.

Nakon što je doneta odluka kojom je izrečena vaspitna mera usled nastanka okolnosti kojih nije bilo u vreme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi bile od uticaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mere može se obustaviti ili se izrečena mera može zameniti drugom vaspitnom merom. Izneto, pojedini autori sagledavaju kao diskreciono ovlašćenje suda, koje se ogleda ne samo u širokoj slobodi izbora jedne ili više vaspitnih mera, nego i u mogućnosti da već izrečenu meru zameni drugom pogodnijom ili da obustavi njeno dalje izvršenje ukoliko je to potrebno od konkretnih okolnosti.¹⁷

Kada je od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena neka od vaspitnih mera ili posebnih obaveza proteklo više od šest meseci, a izvršenje nije započeto, sud ima obavezu da ponovo odlučiti o potrebi da se izvrši izrečena mera ili posebna obaveza ili da se zameni nekom drugom vaspitnom merom ili posebnom obavezom.

Obaveza je suda da vodi posebnu evidenciju za svakog maloletnika kome je izrečena vaspitna mera.

O vrstama sankcija koje se mogu izreći starijem maloletniku bilo je već reči, te stoga je potrebno i određeno preciziranje.

17 Jovanović, Lj. i Jovašević, D. (2003). Krivično pravo, Opšti deo, Prafni fakultet, Beograd str.311-312. i Jovašević, D. (2006). Osnovne karakteristike novog maloletničkog krivičnog prava Republike Srbije, Zbornik Pravok fakulteta, Sveučilišta u Rijeci, v. 27, br. 2, 1061.

Zakon o prekršajima predviđa da se starijem maloletniku može izreći kazna samo ako je u vreme kada je učinio prekršaj, prema svojoj duševnoj razvijenosti mogao shvatiti značaj svoje radnje i upravljati svojim postupcima i ako zbog težih posledica prekršaja ili većeg stepena krivice ne bi bilo opravdano primeniti vaspitnu meru.

Posebno se naznačava da se kazna maloletničkog zatvora starijem maloletniku može izreći samo „izuzetno” pri čemu se mora imati u vidu priroda prekršaja, lične osobine i ponašanje maloletnika. Trajanje kazne maloletničkog zatvora ne može biti duže od 30 dana.

Punoletnim izvršiocima prekršaja izrečena novčana kazna može se zameniti za kaznu zatvora u relaciji 1000 dinara jedan dan zatvora, što nije slučaj kada je novčana kazna izrečena maloletnom učiniocu prekršaja, ali se ona može naplatiti prinudnim putem.

Značajno je istaći da odredbama Zakona o prekršajima nije propisano za koje se prekršaje starijem maloletniku može izreći kazna maloletničkog zatvora za učinjeni prekršaj.

O izricanju ove kazne odlučuje sud na osnovu izvedenih dokaza, uz obavezno saslušanje maloletnika i pribavljanje mišljenja organa starateljstva. Na osnovu sudske prakse izricanje kazne maloletničkog zatvora ima opravdanja u slučaju izvršenja naročito teških prekršaja iz oblasti saobraćaja – agresivna vožnja (prekoračenje brzine od 100 ili više kilometara na čas kroz naseljeno mesto, upravlja vozilom u stanju teške alkoholisanosti i to kao povratnik...) ili ispoljava izuzetnu bezobzirnost u činjenju prekršaja iz oblasti javnog reda i mira uz korišćenje određenih sredstava i predmeta (bokser, palica...) i višestruki je povratnik u vršenju tih prekršaja.¹⁸

U stručnim razmatranjima može se videti i sledeći stav koji se odnosi na kaznu maloletničkog zatvora.

Da li kazna maloletničkog zatvora u prekršajnom postupku može da da očekivane rezultate imajući na umu da se ne može izreći u trajanju dužem od 30 dana. Kazna maloletničkog zatvora koja je izrečena u krivičnom postupku ima i obrazovni sadržaja kojim se pozitivno utiče na maloletnog učinioca krivičnog dela kroz stručno osposobljavanje u radionicama doma ili pod određenim okolnostima i uslovima izvan doma, a sa ciljem sticanja stručnog znanja i povećanja radnih navika. Da li se pomenuto može postići za pomenuti period? Nesporan je i stav prakse i teorije da lišenje slobode može da utiče na preispitivanje i izmenu ponašanja maloletnog uz ukazivanje na njegovo društveno neprihvatljivo ponašanje imajući na umu da se radi po vrsti i po težini o lakšoj društvenoj opasnosti u odnosu na krivična dela.¹⁹

18 Milić, Lj. (2013), Materijalno-pravne odredbe o maloletnicima u novom zakonu o prekršajima, *op.cit.* str. 26.

19 Više o ovom stavu videti: Milić, Lj. (2013), Materijalno-pravne odredbe o maloletnicima

Po Zakonu o prekršajima, kada je reč o kažnjavanju starijih maloletnika, prekršajni sud je obavezan da organ starateljstva nadležan prema prebivalištu maloletnika obavesti o izrečenoj vaspitnoj meri ili kazni maloletnom učiniocu prekršaja.

Izricanje vaspitne mere ili kazne za prekršaje u sticaju zakonodavac posebno predviđa u članu 82. i to na način da ako je maloletnik učinio više prekršaja u sticaju sud će pri izboru vaspitnih mera jedinstveno ceniti sve prekršaje i izreći samo jednu meru.

Kada sud za neki od prekršaja utvrdi kaznu, a za druge prekršaje vaspitne mere, izreći će samo kaznu.

Od posebnog značaja za izricanje i izvršenje prekršajnih sankcija prema maloletnicima je i pitanje punoletnosti. Ako maloletni učinilac prekršaja pre ili u toku prekršajnog postupka postane punoletan, primenjivaće se odredbe o maloletnicima, osim odredaba koje se odnose na vaspitne mere. Kada je maloletnik postao punoletan posle donošenja odluke kojom je izrečena vaspitna mera, obustavlja se izvršenje te mere.

EMPIRIJSKI POKAZATELJI, REGIONALNA ISKUSTVA I RECIDIVIZAM

Struktura izrečenih prekršajnih sankcija na osnovu statistike pokazuje da 5-6% su mere vaspitno popravnog doma, dok su se kazne maloletničkog zatvora kreću između 0.5% i 1%, dok ostatak zastupljenosti čine ostale prekršajne sankcije koje mogu izreći maloletnicima.²⁰

Broj izvršenih prekršaja od strane maloletnika u procentnom smislu najčešće prati oscilatorne promene koje postoje kod punoletnih izvršilaca prekršaja.

Po pojedinim statističkim pokazateljima koji se odnose na teritoriju Sombora kada se posmatraju isključivo maloletnici koji su izvršili neko krivično delo iz tzv. opšteg kriminala ima tendenciju opadanja za skoro 3%, dok je zabeleženo povećanje broja prekršaja iz oblasti javnog reda i mira od strane maloletnih izvršilaca.²¹

Problematika povećanja broja izvršenih prekršaja od strane maloletnika iz oblasti javnog reda i mira primećen je i u južnim delovima Srbije.

Na osnovu statističkih pokazatelja koji se odnose na teritoriju Vranja, izvršeno 590 prekršaja iz oblasti javnog reda i mira. Od toga 46 prekršaja

u novom zakonu o prekršajima, *op.cit.*

20 Škulić, M.(2015), Maloletnici samo za teška dela u dom ili zatvor, preuzeto sa: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290.09.05.2018>.

21 Ministarstvo unutrašnjih poslova, Konferencija za medije PU Sombor, preuzeto sa: www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/arhiva/aktivnosti, 09.05.2018.

učestvovanja u tuči, 232 prekršaja vređanja, zlostavljanja, vršenje nasilja nad drugim i izazivanje tuče i 5 prekršaja tuča u grupi. Od ukupno 764 lica koji su izvršili pomenute prekršaje, 42 su mlađi maloletnici starosti od 14 do 16 godina i 7 maloletnika starosti od 16 do 18 godina.²²

Posebni problem predstavlja i podatak da je na teritoriji Vranja registrovano 16 krivična dela napada na službeno lice u vršenju službene dužnosti od kojih su dva dela učinjena od strane tri maloletnika. Zatim izvršeno je 20 krivičnih dela sprečavanja službenog lica u vršenju službene radnje od kojih je jedno izvršeno od strane jednog maloletnog lica.²³ Iako se ne radi o prekršajima, već o krivičnim delima koje su izvršili maloletnici, ovi pokazatelji treba da budu deo repera za moguće izmene kaznene politike.

Na osnovu dostupnih podataka za grad Novi Sad, tokom 2015. i 2016. godine, neznatno je povećan broj maloletnih izvršilaca krivičnih dela, a kada se sagledaju podaci koji se odnose na prekršaje, može se videti da se broj izvršenih prekršaja od strane maloletnika povećao sa 351 na 602.²⁴

Iz generalnih statističkih pokazatelja može se videti da godišnje u Srbiji bude prijavljeno oko 4.000 učinilaca krivičnih dela, od čega je 4% uzrasta od 14 do 18 godina sa tendencijom rasta u poslednjih nekoliko godina. Zatim, stopa kriminaliteta maloletnika za celu republiku iznosi 55. U Beogradu je 22, a u Novom Sadu čak 122. Maloletnici uglavnom bivaju prijavljeni za imovinska krivična dela u širem i užem smislu, dela protiv javnog reda i mira, života i tela, zdravlja ljudi. Pomenuti podaci koji se odnose na maloletnike su objedinjeni u smislu izvršenih krivičnih dela i prekršaja.²⁵

Kada se posmatraju dostupni podaci za Republiku Srpsku, na osnovu Ministarstva unutrašnjih poslova RS, od ukupnog broja prijavljenih izvršilaca prekršaja, 5,76% su maloletnici. Najveći broj maloletnih izvršilaca prekršaja su stariji maloletnici. Dodatna istraživanja koja proizilaze iz istog izvora ukazuju na podatak da razlog za visok stepen delikvencije kod maloletnika je u nedostaku drugih aktivnosti.²⁶

U Republici Hrvatskoj na reprezentativnom uzorku za policijsku upravu Ogulin, može se videti da je evidentirano ukupno 3883 prekršaja iz oblasti

22 Ministarstvo unutrašnjih poslova, Konferencija za medije PU Vranje, preuzeto sa: www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/arhiva/aktivnosti, 09.05.2018

23 *Ibid.*

24 Radio televizija Vojvodine i Ministarstvo unutrašnjih poslova, Maloletni delikventi haraju Novim Sadom, preuzeto sa: www.rtv.rs/sr_ci/vesti, 09.05.2018

25 Saopštenje sa Naučnog skupa „Maloletnici kao učinioci i žrtve krivičnih dela i prekršaja“, u organizaciji Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja, preuzeto sa: www.iksi.ac.rs/izdanja.php, 09.05.2018.

26 Morača, D. (2018), U Republici Srpskoj sve više maloletnih prestupnika, preuzeto sa: www.novosti.rs/.../vesti/planeta.300.html:374322-RS-Maloletnih-prestupnika-sve-vise, 09.05.2018.

bezbednosti saobraćaja, 228 prekršaja iz javnog reda i mira, porodičnog nasilja i ostalih zakona.²⁷

Maloletnici i mlađa punoletna lica su izvršila ukupno 114 prekršaja. 3 maloletnika i 65 mlađa punoletnika izvršili su ukupno 87 prekršaja iz Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima što je 2,24 % od ukupnog broja takvih prekršaja. Kada je reč o ostalim prekršajima, 14 maloletnika i 22 mlađa punoletnika izvršili su ukupno 27 prekršaja što predstavlja 11,84 % od ukupnog broja. Najviše su zastupljeni prekršaji iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira (16 prekršaja), Zakona o zaštiti od nasilja u porodici (6 prekršaja) i na kraju Zakona o ličnoj karti (5 prekršaja). U odnosu na prethodne periode istraživanja, uočeno je povećanje prekršaja maloletnika, a smanjenje prekršaja koje su izvršila mlađa punoletna lica.

Kada je reč o ponovnom izvršenju zabeleženo je povećanje kod maloletnika odnosno smanjenje kod mlađih punoletnih lica.

Problematika ponovnog izvršenja prekršaja ne odstupa od problematike ponovnog izvršenja krivičnih dela. Kada se radi o maloletnim izvršiocima iako je akcenat na zakonodavnoj zaštiti i adekvatnoj primeni prekršajnih sankcija, nesporno važnu ulogu ima i porodica koja ima poseban značaj i uticaj prilikom razvoja maloletnika. Nikako se ne može zanemariti uticaj sredine, počevši od školskog okruženja ali i drugih socijalnih faktora.

Nužnost je sprecavanje recidivizma kod maloletnika usled brojnih novih izazova iz društvenog okruženja koji se tek nalaze pre njima tokom sazrevanja, iz razloga jer često izvršenje prekršaja ili kasnije ponovno izvršenje proizilazi iz mladalačke nepromišljenosti i potrebe za dokazivanjem među vršnjacima.

Recidizam predstavlja u kriminalnoj fenomenologiji realnu pojavu koja ukazuje na objektivno stanje ugroženosti društva od nekog protivpravnog pojavnog oblika, stanja ličnosti delikventa, socijalne prilagodljivosti.²⁸

Polazeći od brojnih pokazatelja na osnovu kojih se vidi da najveći broj maloletnih lica vrši prekršaje iz oblasti saobraćaja i javnog reda i mira i da je upravo kod ovih prekršaja i najveći broj povratništva, nužno je preispitati kakva je kaznena politika i u kojem stepenu je broj povratnika kojima je sud izrekao ukore, kao blažu vaspitnu meru i da li bi se izricanje druge sankcije postigla svrha vaspitnih mera.²⁹

27 Ministarstvo unutarnjih poslova R. Hrvatske, policijska uprava Karlovačka policijska postaja Ogulin, Izveštaj o radu, preuzeto sa: www.ogulin.hr/dokumenti/s26-1.pdf, 09.05.2018.

28 Bošković, M. (2007), Kriminologija, Pravni fakultet u Novom Sadu, str.511.

29 Cvjetković, V. (2013) Procesno pravne odredbe o maloletnicima u novom Zakonu o prekršajima, Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 63.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Maloletnička delikvencija predstavlja pitanje od posebnog značaja i sa aspekta negativne društvene pojave, ali i sa aspekta neophodnosti posvećivanja posebne pažnje zakonodavca prilikom predviđanja prekršajnih sankcija prema maloletnicima, ali naravno i suda prilikom izricanja istih jer se mora imati na umu stepen psihičkog razvoja maloletnika.

U Zakonu o prekršajima zakonodavac je predvideo starosne kategorije u okviru maloletstva, pa tako do nenavršenih četrnaest godina života radi se o detetu, maloletnik koji je navršio četrnaest godina, a nije navršio šesnaest godina života smatra se za mlađeg maloletnika, dok se za starijeg maloletnika smatra maloletnik koji je navršio šesnaest godina, a nije navršio osamnaest godina života. Pomenuto je od značaja jer se upravo na ovaj način može videti nužnost adekvatnog izricanja sankcija spram psihičkog razvoja maloletnika.

Prilikom kažnjavanja maloletnih delinkvenata, cilj nije represija i „prsto“ izvršenje kažnjavanja, već je cilj vaspitanje, odnosno prevaspitivanje, a po potrebi i integrisanje u društvenu zajednicu.

Vaspitne mere mogu biti mere upozorenja i usmeravanja, mere pojačanog nadzora koje će vršiti roditelji, po neophodnosti moguće je da mere pojačanog nadzora vrši i druga porodica, Centar za socijalni rad, vaspitna ustanova ili zavodske mere... Zatim, zakonom je predviđeno da se mogu izreći i kazneni poeni ili kazna, tj. novčana kazna i samo u izuzetnim slučajevima maloletnički zatvor.

Maloletnička delikvencija predstavlja problem društva, porodice, sredine, a na pojavu takvog ponašanja utiču mnogi faktori poput porodice, škole, ali i mnogi drugi socijalni i društveni faktori i uticaji.

Istraživanje ove problematike imalo je više ciljeva. Pored prikaza zakonodavnog predviđanja prekršajnih sankcija koje se mogu izreći maloletnicima, razmotrena su neka od značajnijih pitanja koja se odnose na kaznu maloletničkog zatvora, ali i druga pitanja koja su se sagledavanjem sudske praskе nametnula kao značajna za analizu.

Pored iznetog poseban deo rada je posvećen problematici recidivizma, statističkim pokazateljima koji se prvenstveno odnose na zastupljenost maloletnika u izvršenju prekršaja, a razmotrena su i pojedina regionalna iskustva koja se odnose na ovu temu istraživanja, a koja mogu biti od značaja ne samo za buduća istraživanja ove tematike već se u određenoj meri mogu koristiti za moguća buduća usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvima u okruženju i Evropi.

Nenad Bingulac, Ph.D

*Assistant Professor at the Faculty of Law,
University Business Academy in Novi Sad*

Mile Matijević, Ph.D

*Full professor at the Faculty of Law,
University of Business Studies in Banja Luka, Bosnia and Herzegovina*

ENFORCEMENT OF MISDEMEANOR SANCTIONS AGAINST MINORS

Abstract:

Consideration of juvenile delinquency issues most often requires additional knowledge related to criminological and sociological issues. Juvenile delinquency is specific and needs to be considered individually in relation to the delinquency of adult members of society, although there are many common characteristics. The aim of this paper is to point out to very important issues, and due to its specificity, there was a need to foresee specific misdemeanor sanctions that can only be imposed on minors. In this investigation, the substantive legal provisions of the Law on Misdemeanors concerning the responsibility of minors for the misdemeanor and responsibility of the parent, adoptive parent, guardian or child and juvenile foster parents will be considered. Furthermore, special attention will be given to the examination and analysis of misdemeanor sanctions against minors, while in the final part of the paper, the most important empirical indicators will be considered based on the analysis of case law and statistical data. In addition to this, it will also point to certain indicators of this issue relating to regional experiences, while the issue of recivilism will also be discussed briefly.

Keywords: *misdemeanor liability, misdemeanor sanctions against minors, regional experiences*

L I T E R A T U R A

1. Bingulac, N. (2017), Uloga i značaj prekršajnog apelacionog suda za dvostepenost postupka i pregledanje i praćenje rada prekršajnih sudova, Zbornik radova sa XIV međunarodnog naučnog skupa „Pravnički dani - prof. dr

- Slavko Carić“ pod nazivom „Nezavisnost pravosuđa“, održanog u Novom Sadu 21-23. septembra 2017. godine, u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu, str. 145-159.
2. Bošković, M. (2007), Kriminologija, Pravni fakultet u Novom Sadu
 3. Cox, S, Allen, J, Hanser, R. (2017) Juvenile justice, Sage Publications
 4. Cvjetković, V. (2013) Procesno pravne odredbe o maloletnicima u novom Zakonu o prekršajima, Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 36-64.
 5. Dubber, M. and Hörnle, T. (2014), The Oxford handbook of criminal law, Oxford University press
 6. Ganić, S. i Đorđević, E. (2013), Princip univerzalnog važenja krivičnog zakonodavstva i pitanje državnog suvereniteta, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu , 1/2013, Pravni fakultet u Novom Sadu, str. 245-258.
 7. Jovanović, Lj. i Jovašević, D. (2003). Krivično pravo, Opšti deo, Pravni fakultet, Beograd
 8. Jovašević, D. (2006). Osnovne karakteristike novog maloletničkog krivičnog prava Republike Srbije, Zbornik Pravnog fakulteta, Sveučilišta u Rijeci, v. 27, br. 2, 1055-1087.
 9. Jovašević, D. (2010), Evropski standardi i neformalne mere u maloletničkom krivičnom pravu, Evropsko zakonodavstvo, br. 33-34., str.19-42.
 10. Jović, M. (2015), Prekršajna odgovornost, Pravne teme, godina 3, broj 6, str. 155-168.
 11. Milić, Lj. (2010), Položaj maloletnika u prekršajnom postupku, Zbornik sudske prakse Prekršajnih sudova u Republici Srbiji, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 164-188.
 12. Milić, Lj. (2013), Materijalno-pravne odredbe o maloletnicima u novom zakonu o prekršajima, Postupanje sa maloletnicima u prekršajnom postupku, Udruženje sudija za prekršaje Republike Srbije, str. 7-34.
 13. Ministarstvo unutarnjih poslova R. Hrvatske, policijska uprava Karlovačka policijska postaja Ogulin, Izveštaj o radu, preuzeto sa: www.ogulin.hr/dokumenti/s26-1.pdf, 09.05.2018.
 14. Ministarstvo unutrašnjih poslova, Konferencija za medije PU Sombor, preuzeto sa: www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/arhiva/aktivnosti, 09.05.2018.
 15. Ministarstvo unutrašnjih poslova, Konferencija za medije PU Vranje, preuzeto sa: www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/arhiva/aktivnosti, 09.05.2018.
 16. Morača, D. (2018), U Republici Srpskoj sve više maloletnih prestupnika, preuzeto sa: <http://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:374322-RS-Maloletnih-prestupnika-sve-vise>, 09.05.2018.
 17. Radio televizija Vojvodine i Ministarstvo unutrašnjih poslova, Maloletni delikventi haraju Novim Sadom, preuzeto sa: www.rtv.rs/sr_ci/vesti, 09.05.2018.

18. Risteovski, J. (2013), Uticaj medija na maloletničku delikvenciju u Srbiji, preuzeto sa www.stetoskop.info/Uticaj-medija-na-maloletnicku-delikvenciju-u-Srbiji-4663-c4-content.htm, 08.04.2018.
19. Saopštenje sa Naučnog skupa „Maloletnici kao učinioci i žrtve krivičnih dela i prekršaja“, u organizaciji Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja, preuzeto sa: www.iksi.ac.rs/izdanja.php, 09.05.2018.
20. Škulić, M.(2015), Maloletnici samo za teška dela u dom ili zatvor, preuzeto sa: <http://www.novosti.rs/ vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290> 09.05.2018.
21. Springborg, P. (2007), The Cambridge Companion to Hobbes's Leviathan, Cambridge University press
22. Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima, Sl. glasnik RS, br. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - odluka US, 55/2014, 96/2015 - dr. zakon, 9/2016 - odluka US, 24/2018, 41/2018 i 41/2018 - dr. zakon
23. Zakon o prekršajima, Sl. glasnik RS, br. 65/2013, 13/2016 i 98/2016 - odluka US

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

340.134(4-672EU:497.11)(082)

**ТРАДИЦИОНАЛНИ научни скуп “Правнички дани проф. др
Славко Царић” (15 ; 2018 ; Нови Сад)**

Usaglašavanje pravne regulative sa pravnim tekovinama Evropske unije : [zbornik radova XV tradicionalnog naučnog skupa “Pravnički dani prof. dr Slavko Carić”] = Harmonisation of state legislation with EU legal acquisitions : [The collection of papers of the 15th Traditional Scientific Meeting “Legal Days prof. dr Slavko Carić”] / priredio, edited by Milorad Bejatović. - Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija = Faculty of Law for Business and Judiciary University Business Academy, 2018 (Novi Sad : Feljton). - 362 str. ; 24 cm

Tiraž 75. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz svaki rad. - Rezime na engl. jeziku uz svaki rad.

ISBN 978-86-6019-083-5

a) Правна регулатива - Усаглашавање - Србија - Европска унија - Зборници

COBISS.SR-ID 324457223